

Datum 7 mei 2021
Referentie: 20210507 – ambtelijke zienswijze G4 wettelijke regeling BVm
Onderwerp: BVm - ambtelijke zienswijze G4 wettelijke regeling

Geachte heer/mevrouw,

Namens de gemeenten Amsterdam, Den Haag, Rotterdam & Utrecht (hierna G4) brengen wij graag een ambtelijke zienswijze in op de voorgenomen wettelijke regeling van de BVm (maatschappelijke BV). Als grote steden juichen we dit voornemen toe. We zijn blij dat het Rijk stappen zet met erkenning en herkenning van sociaal ondernemen en complimenteren het Rijk met hoe het gedegen en tegelijk ook pragmatisch werk maakt van een ontwerp.

Als gemeenten hebben we allemaal beleidsprogramma's en stimulerende maatregelen om sociaal ondernemen te faciliteren en te stimuleren waarin we met een breed veld aan actoren en veel ondernemers samenwerken. Ook in de rest van het land waaronder bij provincies maken overheidsorganisaties werk van sociaal ondernemen.

Impact Ondernemen is in opmars en we zijn blij met de kabinetsbrief van juli 2020¹ waar het kabinet naast het voornemen van introductie van de BVm nog een aantal andere maatregelen en ontwikkelingen aankondigt ten aanzien van sociaal ondernemen. Ook de actieve rol die het Rijk heeft ingenomen in de recent gesloten City Deal Impact Ondernemen² waar reeds meer dan 80 partijen bij zijn aangesloten is in dit licht een positieve stap. Het brede veld van organisaties dat bij de deal is aangesloten onderstreept dat het goed is dat het Rijk aandacht heeft voor impact ondernemen en de introductie van de BVm past in dit kader. Als G4 zien wij impact ondernemen en de BVm ook in het licht van maatschappelijke trends als groeiende belangstelling voor ondernemen met impact over de volle breedte van het ecosysteem: van ondernemers tot financiers en van overheden tot kennisinstellingen, consumenten, bedrijven en overheden die meer belang hechten aan maatschappelijke impact in bestedingen en de oproep om 'brede welvaart' meer tot leidend principe te maken voor de Nederlandse economie. Daarmee is de BVm ook een bouwsteen in de verandering van de economie. Meer handvaten met een BVm voor erkenning en herkenning van sociaal ondernemers kan van grote waarde zijn. Zo zien we als grote steden veel meerwaarde dat alle bedrijven bij het starten van een onderneming en inschrijving bij de Kamer van Koophandel nadenken over de vraag: wat voor maatschappelijke impact maak ik? Ben ik een BV of een BVm? Ook zien we nu al dat veel bedrijven geïnspireerd raken door sociaal ondernemers. Met de introductie van de BVm en meer handvaten voor erkenning en herkenning zal dit zich verder ontwikkelen. En als overheden zien we zelf ook tal van aanknopingspunten in de BVm voor beleid en uitvoeringspraktijk.

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z13802&did=2020D29309

² <https://agendastad.nl/citydeal/impact-ondernemen/>

Er is nog geen sprake van een regeling zelf, dus onze reactie is op hoofdlijnen en vooral gericht op de succesfactoren en maatschappelijke toepasbaarheid van de BVm bij gemeenten.

De landelijke netwerkorganisatie Social Enterprise NL heeft op allerlei plekken in het veld inhoudelijke zienswijzen verzameld en we hebben als G4 kennis genomen dat zij die ook als zienswijze hebben ingebracht. Social Enterprise NL heeft hierover ook contact met allerlei lokale netwerken van sociaal ondernemers in de G4 steden. Wij verwijzen graag naar die inbreng als het gaat om het veld zelf. We hebben verder bij voorliggende zienswijze kennisgenomen van diverse gedegen en zeer uitgebreide reacties die als zienswijze reeds zijn ingebracht zoals die van het Kennisnetwerk Sociaal Ondernemen en Triodos en van de introductiesessie en de expertsessie over de BVm die door Social Enterprise NL zijn georganiseerd.

Onze punten geven het perspectief van lokale overheden. In onze beleids- en werkpraktijk herkennen we de knelpunten rondom erkenning en herkenning. Hoe geef je bijvoorbeeld handen en voeten aan een beleidskeuze als 'sociaal ondernemers krijgen prioriteit bij gemeentelijke dienstverlening in ondersteuning bij het vinden van een kantoor- of werklocatie'? En hoe herken je sociaal ondernemers vanuit een makelaarsteam dat hen binnen en buiten de gemeente op weg helpt? En hoe werk je als overheidsorganisatie aan interne cultuurverandering waar sommige ambtenaren liever met een maatschappelijke organisatie een samenwerkingsrelatie aangaan dan met een sociaal ondernemer die dezelfde maatschappelijke uitdagingen oplost omdat ze geen goed onderscheid kunnen maken tussen een sociaal ondernemer en een regulier bedrijf of omdat ze gewoonweg geen ervaring hebben met samenwerking met bedrijven (onbekend maakt onbemind). Juist hier kan de BVm allemaal aanknopingspunten geven.

BV goed startpunt maar heb oog voor andere rechtsvormen

De keuze voor de BVm als startpunt begrijpen we gezien de reacties in onderzoek waaruit blijkt dat dit de grootste rechtsvorm is onder sociaal ondernemers. Tegelijkertijd kunnen we ons ook vinden in reacties van enkele zienswijzen waar juist ook een lans wordt gebroken voor een maatschappelijke coöperatie. Wij volgen de ontwikkelingen van coöperaties met interesse en zien hierin interessante werkpraktijken in andere landen waar de coöperatie als model in de sociale economie en social enterprise beweging een grote rol speelt. Het sluit ook aan bij ontwikkelingen in Nederland op het terrein van commons en zelfbeheer en ontwikkelingen ten aanzien van right to challenge en bid waar het coöperatiemodel qua filosofie goed bij past.

Lerend vermogen & investeer bij introductie in uitvoeringspraktijk

We onderschrijven het belang van het inbouwen van en anticiperen op lerend vermogen dat ook door Social Enterprise NL naar voren is gebracht in haar zienswijze. Een succesvolle introductie staat of valt met het investeren in een uitvoeringspraktijk die ondernemers goed bijstaat en informeert over mogelijkheden. Dit vraagt om een werkpraktijk die sociaal ondernemen begrijpt, faciliteert en stimuleert. Wendbaar bijsturen en leren van wat werkt zal hier onlosmakelijk een onderdeel van uitmaken.

Goed kijken en leren van de ondernemerspraktijk betekent ook kijken wat hierin werkt en ook hoe het zich verhoudt en interacteert met andere verschijningsvormen van sociaal ondernemerschap. Kijk daarin dus verder en breder dan alleen de uiteindelijke wettelijke regeling. Heb hier dan bijvoorbeeld oog voor ondernemende projecten of ventures van maatschappelijke organisaties met vrij zelfstandige commerciële organisatie onderdelen die qua doel, activiteiten en werkwijzen veel gelijkenissen vertonen met de maatschappelijke ondernemingen die de Aanzet beoogd beter te

erkennen & herkennen. Denk hierin aan social enterprise projecten van zorgorganisatie Roads als restaurant Freud en Recycle in Amsterdam of bakkerij lambe van de Raphaelstichting.

Maatschappelijke doelen & ANBI systematiek

De keuze voor de ANBI indeling is begrijpelijk vanuit pragmatisch oogpunt. Het is een bestaand kader en notarissen zijn er al in ingevoerd. Tegelijkertijd onderschrijven we ook de reactie van Social Enterprise NL dat er elementen in zitten die wellicht niet stroken met de praktijk van sociaal ondernemen (zoals bijvoorbeeld levensbeschouwing). Zorg hierin ook voor begrippenkaders die kunnen meedemen met maatschappelijke ontwikkelingen en kansen. We zijn hierin benieuwd wat straks leidend is bij aanpassing van categorieën. Is de realiteit van de ANBI stichtingen en het begrippenkader wat hierbij past of is de BVm hierin leidend?

De BVm – balans tussen lusten en lasten

Er lijken geen grote verschillen te bestaan tussen een reguliere BV en de BVm. We begrijpen dat de BVm regeling niet de toepassing bepaalt. Toch is het belangrijk dat verder wordt nagedacht over hoe sociale ondernemingen in de praktijk baat kunnen hebben bij de BVm. Juist ook vanuit het vergezicht van de verandering in de economie en de stimulerende rol die de BVm hierin kan spelen achten wij dit van belang. Maar ook omdat we als gemeenten hierin vraagstukken en ook aanknopingspunten zien, zoals ten aanzien van sociaal inkopen en social return, ondersteuning bij het zoeken van ruimtes, extra stimulerende maatregelen ten aanzien van financiering of extra support bij internationalisering. Zeker gezien de extra eisen waar een ondernemer aan moet voldoen zoals een jaarlijks verslag over maatschappelijke resultaten en de extra kosten voor omzetting van BV naar BVm is het van belang dat lusten en lasten in balans zijn.

Bewaking kwaliteit en toezicht

De maatschappelijk ondernemer moet jaarlijks verslag doen. Dat vinden wij een goed punt. Dit kan wat ons betreft wel nog verder worden uitgewerkt. Wat voor eisen worden hieraan gesteld? En hoe zorg je voor voldoende transparantie en diepte? En hoe voorkom je *greenwashing*? En hoe ondersteun je ondernemers voor wie zo'n maatschappelijk jaarverslag nieuw is?

Dit is een korte reactie op hoofdlijnen. De finesses komen bij het uiteindelijke opstellen van de wettelijke regeling zelf. We wensen u succes met de verdere uitwerking. We gaan waar gewenst graag in gesprek met de opstellers van de regeling zelf, om onze expertise over de toepasbaarheid en die van onze lokale netwerken van sociaal ondernemers in te brengen, zodat dit het ontwerp van de regeling ten goede komt.

Met vriendelijke groet,

Namens de G4,

Ellen Oetelmans & Egon van Wees

(Amsterdam Impact, gemeente Amsterdam)

Coos Santing

(Impactcity, gemeente Den Haag)

Michiel van Keulen

(gemeente Rotterdam)

Radboud van der Linden

(gemeente Utrecht)